

*Almindelige bemærkninger**1. Indledning*

Hovedformålet med lovforslaget er at gennemføre en revision af reglerne om indkomstbeskatning af dødsboer.

Revisionen er konkret foranlediget af lov nr. 383 af 22. maj 1996 om skifte af dødsboer. Ved denne lov er der gennemført en gennemgribende revision af reglerne om skifte af dødsboer med det formål at forenkle og modernisere dødsboehandlingen. Den praktiske gennemførelse af skiftereformen forudsætter, at den følges op af de fornødne tilpasninger af reglerne om dødsboskat og boafgifter.

Med nærværende lovforslag og de to samtidig hermed fremsatte lovforslag, forslag til lov om ændring af lov om afgift af dødsboer og gaver (Ændringer som følge af dødsboskifteloven og dødsboskatteloven m.v.) og forslag til lov om ændring af forskellige skatte- og afgiftslove og konkursloven (Ændringer som følge af dødsboskifteloven og dødsboskatteloven m.v.), opfyldes behovet for en revision af dødsboskatte- og boafgiftsreglerne.

Revisionen af dødsbosbeskatningen går imidlertid videre end de for en gennemførelse af skiftereformen tvungende nødvendige lovændringer.

Der foreslås således en gennemgribende forenkling af skattereglerne, navnlig for de boer, der skiftes.

Forenklingen ligger derudover i naturlig forlængelse af de ved lov om skifte af dødsboer gennemførte forenklinger af dødsboehandlingen og af de ved boafgiftsloven i 1995 gennemførte afgiftslempelser og forenklinger.

Forenklingen er foretaget ud fra den grundlæggende forudsætning, at dødsboskatteomlægningen som helhed skal være provenuneutral.

Ud over de materielle forenklinger, der omtales i punkt 3, er der også foretaget en gennemgribende omskrivning af hele regelkomplekset. Det overordnede syn ved denne omskrivning har været at lette overskueligheden. Dette har mest synligt givet sig udslag i fremsættelsen af nærværende lovforslag, der for første gang samler reglerne om beskatning i anledning af dødsfald, dvs. reglerne om dødsbosbeskatning og om dødsfaldets indvirkning på beskatningen af afdøde (i det indkomstår, hvor dødsfaldet er sket, og tidligere), afdødes efterlevende ægtefælle, arvinger m.fl. De nugældende regler er af historiske årsager placeret dels i kildeskatteloven, dels i en lang række andre skattelove.

Ved fastlæggelsen af lovforslagets struktur er der taget udgangspunkt i, at dødsboskattelovens regler på den ene side skal bruges i næsten samtlige de til-

fælde, hvor en person afgår ved døden, dvs. for tiden omkring 60.000 gange om året, men at det på den anden side kun er et lille fåtal af boerne, der overhovedet er skattemæssigt relevante – efter de nugældende regler maksimalt 5.000 på årsbasis – og blandt disse kun en lille andel, der giver anledning til særlige opgørelsesmæssige problemer, f.eks. fordi de indeholder personligt drevne erhvervsvirksomheder. Loven bør imidlertid af retssikkerhedsmæssige grunde ubestrideligt også indeholde regler, der kan løse komplicerede problemer, selv om de kun måtte opstå i ganske få boer.

Disse to udgangspunkter er grundlæggende uforenelige. Hensynet til de mange taler for, at regel-mængden begrænses, mens hensynet til de få uundgåeligt medfører, at regel-mængden bliver stor. De mange, for hvem kun en lille brøkdel af reglerne er relevante, må derfor tilgodeses med en systematik, der sætter hver enkelt i stand til at orientere sig om, hvilke dele af regelsættet der er relevante for netop den situation, den pågældende befinder sig i.

I lovforslaget tilgodeses flertallet derved, at systematikken følger de skifteretlige grundbegreber, således som de er fastslået i den nye lov om skifte af dødsboer. Står man konkret som »interessent« i et dødsbo, må man for at kunne orientere sig i dødsboskatteloven vide, om boet er sluttet ved boudlæg, skiftet, udleveret til ægtefællen til uskiftet bo eller, ved barnløse ægtefæller, om boet er udleveret til ægtefællen som enearving. Denne viden har de allerfleste i forvejen, og information derom forefindes under alle omstændigheder hos skifteretten. Med denne grundlæggende viden kan man derefter relativt enkelt udpege netop de dele af dødsboskatteloven, der er relevante.

De praktisk vigtigste regler i dødsboskatteloven er så vidt muligt udformet uden henvisninger til andre bestemmelser i dødsboskatteloven. Dette indebærer en vis forøgelse af regel-mængden, fordi regler, der skal gælde i flere situationer, skal gentages forskellige steder i lovteksten.

Den valgte struktur – og den overordnede beslutning om overhovedet at samle alle reglerne i én lov – vil nok i nogen grad vanskeliggøre rådgivningen af de få, der, mens de endnu er i live, har behov for detaljeret skattemæssig rådgivning om generations-skifte ved død. Spørgsmålet om, hvorvidt en efterlevende ægtefælle bør skifte eller gå i uskiftet bo, kræver f.eks., at man sammenholder reglerne i dødsboskattelovens to hovedafsnit. Reglerne for de enkelte typer aktiver, f.eks. aktier, fast ejendom, erhvervs-virksomhed osv., skal ligeledes udfindes i forskellige afsnit og kapitler i loven.